

Zpráva, kterou sepsal **Fr. Gaspar de Carvajal**, řeholník Řádu Santo Domingo de Guzmán, o novém objevování proslulé řeky veliké, kterou objevil, po mnoha dobrodružstvích, **Capitán Francisco de Orellana** od jejího zrodu až k moři, s 57 muži, které vzal s sebou a s nimiž se vrhnul do dobrodružství na zmíněné řece.

A podle jména **Capitána** který ji objevil se jmenuje **Rio de Orellana**.

-

Pro lepší pochopení všech událostí této cesty je třeba říci, že **Capitán Francisco de Orellana** byl **Capitán** a vládce města **Santiago**, které ve jménu Jeho Slávy založil a zabral na svém pobřeží, a **Villa Nueva de Puerto Viejo** v provincii **Perú**. A pro mnoho zpráv, kterých se mu dostalo o zemi, kde jest hojnost skořice, pro připravení její **Jeho Majestátu** a prozkoumání řečené země, a seznav, že **Gonzalo Pizarro**, ve jménu **Margueze**, přišel vládnout **Quitu** a již zmíněné zemi, do které měl **Capitán** namířeno s nákladem, a pro to aby šel a zkoumal řečenou zemi, vydal se do **Quita**, kde dlel zmíněný **Gonzalo Pizarro**, by ho viděl a vložil do jeho rukou vlastnictví země, kterou získal. A udělav to, řekl řečený **Capitán Orellana** zmíněnému **Gonzalu Pizarrovi**, že chce jít s ním, ve službách Jeho **Majestátu**, a přivést své přátele a použít svůj majetek, by mu mohl sloužit.

A jak to bylo smluveno, vrátil se řečený **Capitán** připravit se do již zmíněné země, kde měl sídlo a aby v klidu a řádu zanechal řečené město i Villu, a pro zabezpečení výpravy použil okolo 40 000 Pesos ve zlatě na věci nezbytné, a připraviv se vyšel do městečka **Quito**, kde nechal zmíněného **Gonzala Pizarra**.

A když tam došel, zvěděl, že ten už odcestoval, a z té příčiny **Capitán** rozmýšlel co dělat dál, a rozhodl se pokračovat a následovat ho, ačkoliv sousedé této země všelijak jim bránili v postupu zemí tak bojechtivou

a neklidnou, že mnohokrát měli strach že budou od nich zabiti, jak se to stávalo ostatním, co tudy cestovali.

Ale přes to všechno, pro službu **Jeho Slávě**, přeže všechno to nebezpečí a riziko pokračoval za řečeným **Gobernadorem**. A tak trápení velikou dřinou, jak hladem, tak i boji, které s indiány sváděli, a neboť nevzal sebou více jak 23 mužů, mnohokrát byli uvrženi v takové nebezpečí, že mysleli, že budou všichni ztraceni a mrtví rukou jejich.

A takto šli několik leguů z **Quita**, že nakonec, když došli řečeného **Gonzala Pizarra**, neměli s sebou každý více než meč a pancíř a své přátele za doprovod. A takto vstoupili do provincie **Motin**, kde dlel řečený **Gonzalo Pizarro** se svým vojskem a tady se spojili s ním a hledali zmíněnou skořici. A toto, co zde píši do teď, jsem neviděl na vlastní oči, ale zpravili mě o tom ti co přišli s **Capitánem**, neboť já jsem byl s **Gonzalem Pizarrem** a viděl jsem ho přicházet spolu s jeho společníky ve stavu, který jsem zde uvedl.

Ale to, co od teď dále je psáno jest očitým svědectvím muže, kterému Bůh ráčil dáti díl v tak novém a neviděném objevování, jako je to, co dále následuje. Poté, co **Capitán** přišel ke **Gonzalu Pizarrovi**, který byl velitelem a osobou co měla objevit skořici a nenaleznuv zemi ani místo které by Jeho **Majestátu** mohlo sloužit, rozhodl se pokračovat dále.

A **Capitán Orellana** se svými souputníky došel **Gobernadora** v jedné vesnici, co se jmenuje **Quema** a leží na pláni 130 leguů od **Quita**, a tam se opět spojili. A řečený **Gobernador** chtěl poslat a prozkoumat řeku po proudu, ač se to zdálo nevhodné, neboť nebylo jak překročit řeku, a opustit pastviny, které spadaly dolů od **Villa de Pasto** a **Popayán** a v kterých je mnoho cest .

A stále řečený Gobernador chtěl sledovat řečenou řeku, pro což jsme šli 20 leguí, až nakonec jsme našli nevelkou osadu. A tam rozhodl řečený **Gonzalo Pizarro** postavit loď, se kterou by bylo možno plout na druhou stranu pro jídlo, neb řeka již zde měla ½ legua na šířku, jakkoliv Capitán neshledával stavbu lodi jako dobrý nápad, a upřednostňoval vrátit se na zmíněné pláně a pokračovat již obydlenou krajinou.

Gonzalo Pizarro nechtěl však jinak, než postavit řečenou loď, a tak Capitán **Orellana** zvěděv to, nařídil celému mužstvu sekat železo na hřebíky a vybral každý kus dřeva, který bylo potřeba přivést. A takto a s prací všech postavila se řečená loď, do které řečený **Gonzalo Pizarro** nechal naložit nějaké šatstvo a indiány. Takto jeli jsme po řece dolů dalších 50 leguí až nakonec skončilo veškeré osídlení a byli jsme již ve velké nouzi a scházelo jídlo, z čehož všichni byli velmi nespokojeni a povídali si o návratu a nepokračování, neboť bylo zjevné, že země je velmi neobydlená.

A viděl Capitán **Orellana** co se stalo, v jaké velké nouzi jsme a že jest ztraceno vše co měl, a že nedostojí své cti nedá-li povel k návratu. A tak šel k zmíněnému Gobernadorovi a řekl mu, ať ho nechá pokračovat kousek dál dolů po řece, a když štěstí dá a blízko najde se osídlení a jídlo, co by nás všechny zotavilo, dá mu vědět. A bude-li se jim zdát, že se dlouho nevrací, ať se o něj nestarají a vrátí se na pastviny, kde mají jídlo a tam ať počkají 3 nebo 4 dny, nebo jak dlouho se jim bude zdát vhodné.

A jestli za tu dobu nedorazí, ať se o něj nestarají. A řečený Gobernador mu řekl, ať udělá, co bude považovat za vhodné. A tak Capitán **Orellana** vzal s sebou 57 mužů, s nimi vstoupil na loď a společně s několika canoemi s indiány začali sestupovat dolů po řece, s úmyslem brzo se vrátit, jakmile najdeme jídlo. Tak mysleli jsme všichni, když jsme odplouvali.

Protože s vojskem nenašli jsme jídlo již 200 leguí a ani teď jsme nic nenalezli, opět jsme se ocitli ve velké nouzi, jak již řečeno dříve, a tak cestujeme s prosbou k Našemu Pánu, prosíme za zdar naší cesty a šťastný návrat k našim přátelům.

Druhý den, co jsme odpluli z našeho tábora, jsme málem byli ztraceni uprostřed řeky, neboť loď narazila na kmen ve vodě a ten vyrazil z lodi jedno prkno, a kdybychom nebyli blízko břehu, skončilo by zde naše putování.

Ale brzy jsme našli místo, kde jsme mohli vybrat vodu z lodi a do dna vložit nový kus prkna, a již opět pokračovali jsme v pouti s velkou rychlostí, jelikož řeka zde tekla velmi prudce. A pluli jsme 20 a 25 leguí, protože řeka se zde již notně rozšířila díky mnoha přítokům, které se vlévaly do řeky po pravé ruce, kdež jest jih.

Jeli jsme 3 dny a nespátřili nikoho. Vidouce, že jsme daleko od místa, kde zůstali naši souputníci a že nám došlo poslední jídlo, které jsme si vzali na cestu tak nejistou, začala se rozprava mezi Capitánem a ostatními v nesnázi o možnosti návratu. Neboť jak jsme předpokládali brzký návrat, nevzali jsme si mnoho jídla. Ale s důvěrou, že nemůžeme být daleko, rozhodli jsme se pokračovat dále, a to s nemalou námahou všech. A když další den ani ten další nenašli jsme nic k jídlu, ani jsme neviděli náznak osídlení, na přání Capitána řekl jsem jednu mši, jak na moři se říká, věnovanou Našemu Pánu, pánu našich osob i životů, prosíme jako nehodní, aby odvrátil od nás dřinu tak zjevnou a zatracení, protože již se ukazovalo, že jakkoliv bychom se chtěli vrátit po řece nahoru jest to nemožno pro silný proud, a také jít po souši nebylo možno.

Takže byli jsme ve velkém nebezpečí smrti hladem a hledali jsme radu co počít, a probírajíce náš zármutek a námahu hledali jsme ze dvou zel vybrat to menší. Jít dále a pokračovat po řece a možná umřít, či vidět to co Pán Náš tvoří. A tak s důvěrou v Našeho Pána, že bude ochraňovat naše životy a sešle nám pomoc, plavili jsme se dále.

A mezi tím v nedostatku všeho, byli jsme v tak velké nouzi, že jsme jedli kůži, řemínky a jazyky z bot vařené s nějakými rostlinami. Takže taková byla naše bída, že jsme je nemohli mít na nohou a po kolenou pouštěli jsme se do lesa hledat nějaké kořínky k jídlu. A někteří jedli rostliny nám neznámé, a byli kousek od smrti, neb byli jako blázni co pozbyli rozumu, ale jak Náš Pán přál si, abychom poračovali v naší cestě, neumřel nikdo. Z té dřiny mnozí umdlévali a Capitán, by je povzbudil řekl jim, že musíme se snažit a mít důvěru v Našeho Pána, protože On nás uvedl na tuto řeku a jistě najde pro nás dobrý přístav, a tímto opět posílil své compaňeros, že opět přijali a snášeli každou práci.

V den Nového roku 42 se zdálo některým z nás, že slyší bubny indiánů.

A někteří to potvrzovali a jiní říkali že ne, ale mnohé to rozradostnilo a pokračovali v cestě s nevídaným nasazením.

A když pak ten den ani další neviděli jsme nikoho, bylo jasné, že to byl jen klam, a z toho umdleli všichni, zdraví i nemocní, neb se zdálo, že již nemůžeme vyváznout. A tak jen slovy podpory, kterými Capitán pozvedal mužstvo a s Naším Pánem, jenž jest otcem milosrdenství a útěchy a který ochraňuje a pomáhá tomu, kdo ho volá v okamžicích největší nouze, putovali jsme dále.

A stalo se v pondělí v noci, 8. dne měsíce ledna, když jedli jsme nějaké lesní kořínky, že zaslechli jsme velmi jasně bubny, znějící z dálky.

A Capitán byl ten co je slyšel první a řekl to ostatním a všichni poslouchali a potvrdili, a byla taková radost mezi námi, že všechna námaha minulá byla zapomenuta, neb již jsme byli v zemi obydlené a již nehrozí nám smrt hladem.

Capitán rozdělil hlídky tak, že po čtyřech jsme drželi stráž, neboť bylo možné, že indios příkradou se v noci do našeho tábora. A tak jsme hlídkovali silně celou noc, a nespal Capitán, přemýšleje o další přečkané noci, protože již několik dní sytili jsme se jen kořínky. S příchodem rána Capitán nařídil rozdělit prach, arcebuzy a ballesty, a ať všichni jsme ozbrojeni, neboť zde musíme dbáti největší opatrnosti. A tak ráno všichni dobře připraveni a na povel začali jsme se přibližovat k slyšené vesnici. Plavili jsme se dolů po řece asi 2 legue, když jsme uviděli přijíždět po řece nahoru 4 canoe plné indiánů jak prohlíží břeh, a jak nás uviděli, obrátili se a rychle zmizeli.

Za méně než čtvrt hodiny uslyšeli jsme z vesnic mnoho bubnů rozeznívajících zem. A byly slyšet z dálky a byly tak dobře sladěny, že měly své contra i tenor i soprán. A brzy Capitán nařídil, ať s rychlostí veslují naši compaňeros a vezmou vesla do svých rukou, neboť vstupujeme napřed do vesnice, aniž bychom dříve poznali její obyvatele. A tak bylo, že rychle jsme začali postupovat a připluli jsme k vesnici, kde na nás už indiáni čekali, připraveni bránit a chránit své domy.

A Capitán poručil, ať ve velkém řádu vyskáčeme na zem a každý ať dává pozor jeden na druhého a nikdo ať se neopozdí a ať dobře pozorujeme, co mají ve svých rukou, a každý ať činí co bylo poručeno. A bylo tolik odvahy že společně vstoupili jsme do vesnice a že zapomněli jsme na všechny strasti dřívější, a indiáni nechali vesnici se vším jídlem co zde bylo, a bylo dosti pro zotavení nás všech.

Dříve však, než jsme se najedli, bylo potřeba učinit nezbytnosti, a tak poručil Capitán ať všichni rozběhneme se po vesnici, aby později, až se budeme věnovat jídlu a odpočinku, nevrátili se indiáni a nám neublížili. A tak jsme udělali. A pak začali se compaňeros mstít minulosti, a to jezením jídla, které indiáni měli uvařené pro sebe a pitím jejich nápojů, a to s takovou vervou že se zdálo že se nikdy nenasytí.

Však nedělo se to s bezstarostností, proto ačkoliv jedli jako muži ve velké nouzi, nezapomínali na bezpečnost, střeživše co je nezbytno k obraně svých osob. A setrvali

všichni s pancíři na tělech a s meči ven s pouzder, dávaje pozor, jestli se indiáni nesrocují okolo nás.

A tak byli jsme v tomto odpočinku, jak jen je možno po námaze dřívější. Asi 2 hodiny po poledni začali indiáni připlouvat vodou, aby zvěděli co se děje, a tak jako bobky plavali po řece. A viděl to Capitán a sestoupil k řece a svým jazykem, kterému zčásti rozuměli, začal k nim mluvit a řekl jim, ať nemají strach a ať připlavou, že s nimi chce mluvit.

A tak přijeli indiáni na místo kde byl Capitán, a on je pozdravil a upokojil jejich strach a řekl jim ať zavolají svého vládce, že s ním chce mluvit a ať nikdo nemá strach neb nikomu neučiníme nic zlého. A tak indiáni vzali vše co jim bylo darováno a vbrzku se vzdálili vyříditi vše svému pánu, který se objevil brzy vesel na místě, kde byl Capitán a jeho compaňeros. A byl velmi pěkně přivítán Capitánem i ostatními a objímán, a tento Cacique projevoval velké dojetí.

Za chvíli Capitán přikázal darovati mu šat a další věci, pro což ten se velmi radoval. A potom byl tak laskavý, že slíbil Capitánovi, že cokoliv je nám třeba, bude nám dáno, a Capitán odpověděl, že nic, pouze jídlo je nám třeba. A hned poručil Cacique svým indiánům aby přinesli jídlo a brzo již přinášeli co bylo nezbytné, maso, koroptve, krocany a ryby různých druhů.

Capitán děkoval Caciquovi velmi a řekl mu ať jde s Bohem a ať zavolá všechny vládce okolní země, kterých bylo 13, protože se všemi společně chce hovořit a objasnit důvod našeho příchodu. A on mu řekl, že příští den budou všichni s Capitánem, a že on je osobně svolá, a vzdálil se velmi spokojen.

Capitán pak dohodl znovu rozdělit hlídky jak na den, tak i na noc aby indiáni nemohli nás překvapit a napadnout v noci ni ve dne.

Další den v podvečerní čas přišel již zmíněný Cacique a přivedl s sebou další 3 nebo 4 pány s tím, že ostatní žijí moc daleko a přijdou proto až další den.

Capitán připravil uvítání stejné jako prve a promluvil k nim široce, že ve jménu Jeho Majestátu vstoupil a zabral řečenou zemi. A tak i vzkázal ostatním co žijí v této provincii, protože jak bylo řečeno bylo jich 13, a že všichni se stali součástí a majetkem Jeho Majestátu.

A viděl Capitán, že všichni lidé i vládci země žijí v míru a uznávají dobré zvyky a všichni přebývají v míru, a tak se zmíněná země stala držením Jeho Slávy.

A potom co se stalo toto dal svolat své mužstvo, aby jim pověděl co dohodl pro jejich cestu a spasení a jejich životy, činíce tak s velkým rozumem umocněnými vznešenými slovy. Po tomto Capitánově proslovu byli compaňeros velmi spokojeni ze slov podpory, která Capitán měl,

a z trpělivosti s jakou snášel námahu, a řekli mu také pěkná slova. A se slovy, která jim řekl Capitán, odcházeli tak spokojeni, že necítili nic z námahy dřívější.

Poté co se compaňeros zotavili z takového hladovění a minulé námahy, viděl Capitán co je nutno udělat. A dal svolat všechny compaňeros a sdělil jim, že je jisto, že s lodí a canoemi, kterými jsme přijeli, dá-li Bůh a donese nás k moři, nemůžeme dospět záchrany. A proto bylo nutno postavit nový bergantín pevnější, s kterým bude možno plavit se, i když nebyl mezi námi učitel, který by nás to naučil.

Jako práci nejobtížnější shledávali jsme výrobu hřebíků a v ten čas indiáni neváhali přispěchat a přijít ke Capitánovi a přinášeli tolik jídla a s takovou úctou, jako by předkládali svůj život. A přicházeli se svými šperky a talířky ze zlata, a nikdy Capitán nic nevzal, jen se díval, to aby indiáni nezvěděli co více vlastníme a čím více nevšímavě jsme se tvářili, tím více zlata přinášeli.

